

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Pavlíka a soudců JUDr. Pavla Vrchy a JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D. v právní věci žalobce Z. S., zastoupeného JUDr. Františkem Vyskočilem, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 1, Voršílská č. 10, proti žalované obchodní společnosti BAUHAUS, k.s., se sídlem Brně - Štýřice, Strážní č. 852/7, zastoupené JUDr. Ivanou Dreslerovou, advokátkou se sídlem v Brně, Ponávka č. 2, o zaplacení částky 200.000,- Kč a o poskytnutí zadostiučinění, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 23 C 61/2007, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. září 2010, č.j. 1 Co 126/2010-326, takto:

I. Dovolání žalované se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 16. prosince 2005 pod č.j. 23C 22/2005-58 uložil žalované zaplatit žalobci částku 200.000,- Kč a současně uveřejnit na vlastní náklad formou tiskové inzerce v jednom celostátním deníku omluvu ve znění: "Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot v měsíci září 2004 užili slovní spojení „Upeč ... třeba zed“. Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užili část verše textu písně „Dej cihlu k cihle“, který zní „Upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Panu Z. S., autoru textu písně „Dej cihlu k cihle“, se omlouváme. BAUHAUS, k.s.". Rozhodl též o náhradě nákladů řízení. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce je autorem písně „Dej cihlu k cihle“, která je známá též pod názvem „Dělání“. Součástí textu písně je i verš „upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Na sporech dotčeném billboardu je vyobrazena míchačka na beton, u níž stojí žena, pod názvem žalované BAUHAUS HOME STORE je uveden text: „upeč...“ a o řádek níže se současným posunutím text „...třeba zed“. Pod tímto textem je uvedena cena, údaj o výkonu míchačky a době záruky. Vpravo je umístěn obrázek znázorňující zed. Soud se neztotožnil s tvrzením žalované, že užitím „sloganu“ na reklamním billboardu v podobě „„Upeč... . třeba zed“, doplněným o rozsáhlou obrazovou úpravu, se nejedná o neoprávněné užití autorského díla žalobce a jeho změnu. Zmíněná píseň, jejímž autorem je žalobce, obsahuje mimo jiné i verš „upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Text písně, která text v podobě, uvedené na billboardu, obsahuje, je dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen autorský zákon). Autorské právo se nevztahuje jen k dílu dokončenému, ale na jeho jednotlivé části (§ 2 odst. 3 cit. zákona). Pokud dojde k užití pouze části díla pro reklamní účely, je i k takovému užití potřeba souhlasu autora díla. K odvolání žalované Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 13. září 2006, č.j. 1 Co 64/2006-93 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil ve znění omluvy: "Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot v měsíci září 2004 užili slovní spojení „Upeč třeba zed“. Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užili část verše textu písně „Dej cihlu k cihle“, který zní „Upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Panu Z. S., autoru textu písně „Dej cihlu k cihle“ se omlouváme. BAUHAUS, k.s.". Rozhodl též o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud mimo jiné poukázal na skutečnost, že mezi základní práva autora patří právo na nedotknutelnost díla a právo udělit souhlas k nakládání s dílem a v případě neoprávněného zásahu do autorských práv také právo na přiměřené zadostiučinění. Zásada nedotknutelnosti díla znamená, že nikdo nesmí bez souhlasu autora dílo užívat nebo je dokonce měnit. Odvolací soud zdůraznil, že reklamní slogan v celém svém rozsahu kopíruje část textu písně žalobce. Závěru, že jde o výsek z textu písně „Dej cihlu k cihle“, odpovídá i užití teček ve sloganu, neboť je zřejmé, že část textu je zde vypuštěna. Píseň žalobce je natolik známá a oblíbená, text písně je natolik jedinečný a výsledek zpracované reklamy takový, že neumožňuje žádný jiný závěr, než že v reklamním sloganu je použita část textu písně. Žalovaná, která billboard (bez svolení žalobce) použila při své reklamní kampani tak neoprávněně zasáhla do díla žalobce a protiprávně porušila jeho autorská práva k textu písně „Dej cihlu k cihle“. Vzniklo mu tak právo na zadostiučinění, stejně jako na vydání bezdůvodného obohacení.

Obě uvedená rozhodnutí byla zrušena k dovolání podanému žalovanou rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. dubna 2007 pod sp.zn. [30 Cdo 739/2007](#) a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dovolací soud mimo jiné připomněl, že k základním principům autorského

práva patří tradiční zásady, podle nichž je subjektem (v původním smyslu) autorského práva autor jako fyzická osoba, popř. spoluautoři ve společenství fyzických osob, dále zásada, že autor svobodně rozhoduje o užití svého díla, za něž mu přísluší odměna, že autor požívá ochrany svých (oprávněných) zájmů osobních i majetkových, že autor díla si může osobovat jeho autorství nezávisle na tom, zda existuje na pohled stejné dílo vytvořené jiným autorem (což ale bývá prolamováno případy tzv. „děl malé mince“ a počítačovými programy), dále též zásada, že autorské právo lze omezit s ohledem na obecný zájem na některých přípustných užitích autorova díla jinou osobou a nakonec i to, že každá osoba, která dílo šíří nebo je jinak užije, je povinna, až na úzké výjimky v obecném zájmu, zaplatit autorovi odměnu. Dovolací soud poukázal na skutečnost, že tvůrčí činnost, všechny její druhy, jako pojem autorskoprávní, lze charakterizovat jako činnost spočívající ve "vytvoření" něčeho nehmotného s tím, že dosažení tohoto cíleného i necíleného výsledku závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvar (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. "Zvláštními osobními vlastnostmi" autora díla je zejména schopnost tvořit, což je schopnost jeho ducha, a to in concreto tvořit literárně, jinak umělecky nebo vědecky. S touto schopností bývá spojeno i nadání (talent), fantazie aj. prvky patřící mezi osobní vlastnosti, které si lidský duch přináší do běžného života a které rovněž nabývá například životní praxí, vzděláním, životní zkušeností apod. K výkonu tvůrčí činnosti je zapotřebí i bohatost fantazie, inspirace a často i intuice, tvůrčí prostředí, tvůrčí klid nebo naopak tvůrčí vzruch apod., někdy i potřeba tvůrčí svobody aj. prvky, jevy nebo vlivy. Právě z povahy "zvláštních osobních vlastností" vyplývá, že duševní plod tvorby, k níž byly tyto zvláštní osobní vlastnosti člověka využity, je povahově (a pojmově) neoddělitelným tvůrčím projevem individualizovaného lidského ducha, formujícího samu osobnost. Proto je i samo "vytvoření", resp. tvorba, díla tvůrčí činností nezaměnitelného osobitého rázu. Jedinečnost díla odpovídá i pojmu neopakovatelnost díla (viz Komentář k autorskému zákonu, I. Telec, 1998). Dovolací soud tehdy uzavřel, že při úvaze, zda žalovaná zasáhla do práva autorského žalobce bylo třeba spolehlivě zjistit, zda užití sporného (byť minimálního) textu mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce (které je zřejmě spíše v obecném povědomí známo jako píseň, tj. jako skladba uzavřené formy, jejímž podkladem je slovesný text), resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Současně bylo nezbytné zdůvodnit, že předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována. Řešení této otázky pak vyžadovalo mimo jiné odborného posouzení.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 15. února 2010, č.j. 23 C 61/2007-275, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 30. března 2010, č.j. 23 C 61/2007-285, výrokem I. uložil žalované zaplatit žalobci částku 200.000,- Kč z titulu vydání bezdůvodného obohacení, výrokem II. uložil žalované uveřejnit na vlastní náklady formou tiskové inzerce v jednom celostátním deníku o velikosti jedné osminy tiskové strany následující omluvu: „Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot v měsíci září 2004 užili slovní spojení „Upeč... ..třeba zed““. Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užili část verše textu písně „Dej cihlu k cihle“, který zní „Upeč třeba chleba, postav třeba zed““. Panu Z. S., autoru textu písně „Dej cihlu k cihle“ se omlouváme. BAUHAUS k.s.“. Výrokem III.-IV. rozhodl o náhradě nákladů řízení a náhradě nákladů řízení státu.

K odvolání žalované Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 1. září 2010, č.j. 1 Co 126/2010-326, rozsudek soudu prvního stupně ve znění doplňujícího rozsudku podle § 219 občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. V odůvodnění tohoto rozhodnutí odvolací soud v první řadě poukázal na výtky žalované, že se soud prvního stupně nevypořádal s protichůdnými znaleckými posudky, takže je rozsudek soudu prvního stupně nepřezkoumatelný. V této souvislosti odvolací soud poukázal na celý průběh důkazního řízení provedeného před Krajským soudem, kdy soud prvního stupně vyvinul úsilí zajistit si dostatečné podklady pro vyhodnocení obou posudků. Odvolací soud dovodil, že z těchto podkladů vyplývá přesvědčivost a objektivita závěrů znalce ustanoveného soudem. Se závěrem, znalce, že reklamní slogan“ upečtřeba zed““, zcela kopíruje část textu písně „Dej cihlu k cihle“, že vypuštění části verše je změnou této části díla, a že k užití díla došlo bez souhlasu autora (žalobce), se odvolací soud ztotožnil. Žalovaná tak neoprávněně zasáhla do žalobcova autorského práva.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen žalované dne 11. října 2010 a téhož dne nabyl právní moci.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná dne 10. prosince 2010 včasné dovolání, jehož důvody formuluje podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř. a § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., tedy že

řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Naplnění prvního dovolacího důvodu spatřuje v tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu prvního stupně, což ve svém odůvodnění zmiňoval i sám odvolací soud, pokud uvedl, že skutečně samo zdůvodnění napadeného rozhodnutí nedává odpověď nato, z jakých hledisek se prvostupňový soud přiklonil k závěrům znaleckého posudku JUDr. Š., Ph.D. a na základě čeho odmítl závěry znalce prof. Ing. S., CSc., takže nejde o řádné odůvodnění.“ Argumentace odvolacího soudu týkající se otázky přezkoumatelnosti odůvodnění prvostupňového rozsudku se pak zjevně dotýká pouze jeho výroku I., kterým je rozhodnutí o otázce, zdali žalovaná zasáhla do autorských práv žalobce. Otázkou vzniku nemajetkové újmy na straně žalobce se nezabýval ani soud prvního stupně ani soud odvolací, přesto žalované byla uložena tato povinnost ve výroku II. Odvolací soud, místo aby v intencích občanského soudního řádu zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně pro nepřezkoumatelnost, toto rozhodnutí potvrdil a tím porušil zásadu dvouinstančnosti řízení. Jádrem sporu je pak otázka, zda-li žalovaná zasáhla do autorských práv žalobce. Nejvyšší soud ve zrušovacím rozsudku ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. [30 Cdo 739/2007](#), uvedl, „že je třeba spolehlivě zjistit, zda užití sporného textu mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce, resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Přitom je třeba uvážit, že předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí, a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována“. Byť byl v řízení prováděn důkaz dvěma znaleckými posudky, dospěli znalci k odlišným závěrům. Podle názoru dovolatelky, nejde o myšlenku díla, ale o její tvůrčí zpracování a je nepochybné, že tento základní prvek – myšlenku – lze ztvárnit mnoha způsoby a pokud toto ztvárnění naplňuje pojmové znaky stanovené v [§ 2 odst. 1 autorského zákona](#), pak se jedná o autorské dílo. Z tohoto pohledu je nepochybné, že tvůrčím způsobem ztvárněná myšlenka žalobce (její samotné zpracování) je úplně jiná než tvůrčím způsobem ztvárněná myšlenka v billboardu žalované. Dovolatelka proto navrhla, aby dovolací soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobce se k uvedenému dovolání nevyjádřil.

Nejvyšší soud ČR jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu - dále jen „[o.s.ř.](#)“) přihlédl k čl. II bodu 12. zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a vyšel tak ze znění tohoto procesního předpisu účinného od 1. července 2009. Dále konstatuje, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou, řádně zastoupenou advokátem podle ustanovení [§ 241 odst. 1 o.s.ř.](#), stalo se tak ve lhůtě vymezené ustanovením [§ 240 odst. 1 o.s.ř.](#), a je charakterizováno obsahovými i formálními znaky požadovanými ustanovením [§ 241a odst. 1 o.s.ř.](#) Po té se zabýval otázkou přípustnosti tohoto dovolání s negativním závěrem.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští ([§ 236 odst. 1 o.s.ř.](#)).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [[§ 237 odst. 1 písm. a\) o.s.ř.](#)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [[§ 237 odst. 1 písm. b\) o.s.ř.](#)], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. b\) o.s.ř.](#) a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [[§ 237 odst. 1 písm. c\) o.s.ř.](#)].

Podle ustanovení [§ 237 odst. 3 o.s.ř.](#) má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle [§ 241a odst. 2 písm. a\) a § 241a odst. 3 o.s.ř.](#) se nepřihlíží.

Z ustanovení [§ 242 odst. 1 až 3 o.s.ř.](#) vyplývá, že právní úprava institutu dovolání obecně vychází ze zásady vázanosti dovolacího soudu podaným dovoláním. Dovolací soud je přitom vázán nejen rozsahem dovolacího návrhu, ale i uplatněným dovolacím důvodem. Z toho mimo jiné vyplývá, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení [§ 237 odst. 3 o.s.ř.](#) ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může dovolací soud posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Uplatněný dovolací důvod podle ustanovení [§ 241a odst. 2 písm. b\) o.s.ř.](#) dopadá na případy, kdy dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Na tomto místě je třeba připomenout, že dovolatelka sice ve svém dovolání vymezila řadu otázek, které však neumožňují dovodit, že by ve vztahu k napadenému rozhodnutí mohly být hodnoceny jako otázky zásadního právního významu. Rozsudek odvolacího soudu především nelze kvalifikovat jako rozhodnutí, které by spočívalo na nesprávném právním posouzení, neboť důsledně a příléhavě vychází z platné právní úpravy týkající se ochrany autorských práv, přičemž je souladné i s vyloženými závěry předchozího zrušovacího rozsudku dovolacího soudu v této věci. Nadto ve své výrazné většině jsou výtkami, které vycházejí z fakticky namítaných vad ve smyslu ustanovení [§ 241a odst. 2 písm. a\) a odst. 3 o.s.ř.](#), které s ohledem na již výše zmíněné ustanovení § 237 odst. 3 věta za středníkem neumožňuje k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle těchto ustanovení přihlížet.

Přitom však základem rozhodnutí odvolacího soudu v předmětné věci jsou přesně vymezená skutková zjištění, když bylo náležitě tímto soudem vysvětleno na jakém základě k nim dospěl (a v daném případě bylo též mimo jiné náležitě zdůvodněno, z jakých důvodů se přiklonil k závěrům znaleckého posudku soudního znalce JUDr. Š., Ph.D., apod.).

Zcela mimo posouzení této věci lze jen jako obiter dictum připomenout, že i v případech, kdy je procesním předpisem umožněno účinně uplatnit dovolací důvod podle ustanovení [§ 241a odst. 3 o.s.ř.](#) a zpochybnit tak správnost skutkových zjištění, která byla podkladem pro rozhodnutí odvolacího soudu, pak jen v případech zjištění, že napadené rozhodnutí nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Tím se rozumí případ zjištění, které je pro rozhodnutí soudu právně významné, t. j. na němž odvolací soud založil své právní posouzení věci. Tímto dovolacím důvodem nelze soudy úspěšně vytýkat nesprávnost hodnocení důkazů. Na tu je možno usuzovat jen ze způsobu, jak soud dospěl ke svým skutkovým závěrům. Nelze-li mu v tomto směru vytknout žádné pochybení, není možné ani polemizovat s jeho skutkovými závěry a tvrdit, že z provedených důkazů bylo možno dovodit i jiné skutkové závěry, jež by mohly vést k jinému - pro dovolatele příznivějšímu - právnímu posouzení věci (srovnej např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci [26 Cdo 2045/99](#), C 204 - Soubor, NS 3 Cdon 10/96, Soudní judikatura 161/98). Logicky vadnými jsou skutkové závěry, jestliže v hodnocení důkazů, popřípadě poznatků, které vyplynuly z přednesů účastníků nebo které vyšly najevo jinak, je z hlediska závažnosti (důležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálně věrohodnosti logický rozpor nebo jestliže výsledek hodnocení důkazů neodpovídá tomu, co mělo být zjištěno způsobem vyplývajícím z § 133 až 135 [o.s.ř.](#)

Jestliže tedy nebyl shledán žádný z možných případů přípustnosti dovolání, Nejvyšší soud ČR proto toto dovolání odmítl jako nepřípustné podle [§ 243b odst. 5 o.s.ř.](#) ve spojení s § 218 písm. c) téhož zákona. Rozhodoval, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první [o.s.ř.](#)).

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení je za situace, kdy podané dovolání žalované bylo odmítnuto, odůvodněn ustanovením § 243b odst. 5 věta první [o.s.ř.](#) ve spojení s [§ 224 odst. 1 a § 151 o.s.ř.](#), neboť v dovolacím řízení žalobci žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek.

V Brně 29. března 2012

JUDr. Pavel Pavlík, v. r.
předseda senátu